

PILŠTANJ - grad

1.

V 10. stol. je bil grad last grofa Peillensteina, katerega hči je bila bl. Hema. Vse svoje premoženje je podarila l. 1042 samostanu v Trški na Koroškem. Pozneje pripadla vsa posest krškemu škofu. Kot ministeriali so bili na gradu Pilštanjski gospodje. L. 1570 je krški škof dal ~~ponovno~~ podreti stari grad in sezidal novega (spominska plošča ohranjena v ž.c., str. 48). V 17. stol. so se lastniki menjali.

V Vischerjevi knjigi gradov je grad še v dobrem stanju in je bil verjetno v rabi še do konca prejšnjega stol.

V drugi pol. 19. stol. je začel razpadati in je sedaj samo razvalina.

Ign. Grožen: Das Dekanat Trachenburg, l. 1887, str. 99 - 109.

PILŠTANJ - grad ^{Hartenstein}~~Hartenek~~ (razvalina)

1.

Razvaline tega gradu stoje na zap.strani mesta Pilštanj. Prvi znani lastnik gradu iz l.1573 je Hans von Helfenberg. Verjetno je ta rodbina imela grad v lasti že preje, saj jo omenja že krški urbar l.14^o4. V 17.stol. je grad prišel v last rodbine Heising, l.1716 pa grofov Attems pod katerimi je tudi razpadel. V Viscnerjevi knjigi gradov, je slika pred časom razpada.

Ign. Orožen: Das Wexanat Drachenburg, l.1887, str.109 - 111.

V urbarjih se mesto omenja kot Neue Markt(Novi trg), z razliko od Starega trga, ki je stal na juž. obronkih gričev.

Meščani Pi štanja se omenjajo v urbarjih iz l.1404 in 1542.

Iz l.1348 je kupo - prodajna pogodba pilšnajskega meščana in gornjegrajskega samostana(str. 112). Ravno tako iz l.1355.

L.1431 je dobil Pilštanj trajne tržne pravice.L.1505 podelil cesar Maximilija tržne pravice na dan sv. Primoža.

Ign.Orožen: das Dekanat Drachenburg, l.1887, str.111 -114.

V skalah ob Bistrici ob prehodu v Lesičnem samotna skala steber - ajdovska žena. Okamenela, ker je sonce preklela. Otroka je imela v rokah in dela ^{re} v ^{re} stolpa z ženo z detetom v naročju, kakor kaka poznorenes. skulptura a la Michelangelo.

Stele, LXXVIII, 12.8.1933, str.33.